

Р Е Ш Е Н И Е

№ 83

гр. София, 25 май 2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД на РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, първо наказателно отделение, в съдебно заседание на шестнадесети април две хиляди двадесет и първа година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: МИНА ТОПУЗОВА

ЧЛЕНОВЕ: РУМЕН ПЕТРОВ

СПАС ИВАНЧЕВ

при участието на секретаря Мира Недева
и на прокурора ТОМА КОМОВ,
след като изслуша докладваното съдия РУМЕН ПЕТРОВ
наказателно дело № 200 по описа за 2021 г. и за да се произнесе взе предвид:

Производството е по реда на чл.346, т.1 от НПК.

Образувано е по касационни жалби на подсъдимия В. К. и на защитниците му - адв. З. Т. и адв. В. В., против въззивно решение № 260058/27.11.2020 г., постановено по внохд № 46/2019 г. по описа на Апелативен съд - Пловдив.

В жалбите са наведени и трите касационни основания по чл.348, ал. 1, т. 1-3 от НПК, като в допълненията са изложени подробни съображения в тяхна подкрепа. Посочено е, че в атакувания съдебен акт буквално е възпроизведена възприетата от първоинстанционния съд фактическа обстановка, без да е съобразено, че тя базирана на предположения за авторството на деянието, с което е нарушена императивната норма на чл.303, ал.1 от НПК. Не е определено времето на извършване на деянието, като са игнорирани доказателствени материали, установяващи значително по-дълъг период, в който е възможно осъществяването на убийството. Не е намерено оръжието на престъплението, а на основата на предположения е прието, че подсъдимият го е придобил, използвал и укрив. При отсъствието на очевидци на случилото се, инкриминираните действия са описани по предположения относно начинът им на извършване, при това осъществени именно от К.. Твърди се, че не са обсъдени доказателствата за присъствие на местопрестъплението на лице, различно от подсъдимия, като не е дадено обяснение относно проектила, намерен извън тези, причинили престъпния резултат и повредата от изстрел по издетото от коридора яке. Според защитата не са обсъдени, наред с останалия доказателствен материал, доводите за допуснато нарушение на процесуалните правила на НПК при осъщественото претърсване на служебния кабинет на подсъдимия, при което от дръжката на чантата на подсъдимия е иззета една микрочастица от барутно вещество, ценена впоследствие като доказателство по делото. Пренебрегнати са доказателства за агресивно и неприемливо поведение на родителите на К. спрямо него и съпругата му, както и за предприетите от тях действия да уредят имотните си проблеми по напълно самостоятелен и несвързан с пострадалите начин. Игнорирани са безспорно

установени факти за специалното отношение на оперативните работници и разследващите към подсъдимия, както и доказаното според защитниците укриване от органите на МВР на записи от видео камери в районна на жилището, в което към момента на престъплението е живеел К.. Въззивният съд не взел отношение по направените от защитата възражения по отношение на събирането на доказателствата, като е оставил без коментар и е пропуснал да се произнесе относно поведението на разследващи, прокуратура и първоинстанционен съдебен състав. При визираните процесуални нарушения, изцяло въз основата на предположения съставът на апелативния съд е попълнил празнотите в доказателствата със субективните си представи какви са били събитията по умъртвяването на Ц. и Б. К., тъй като неизвестно кога, неизвестно по какъв начин подсъдимият се снабдил с определен вид оръжие и боеприпаси, включително и със заглушител, неизвестно кога и как е стигнал до местопрестъплението, сложил си ръкавици, неизвестно как е проникнал в имота, преоблякъл се на неизвестно място и се прибрал незнайно пак по какъв маршрут до апартамента, където живеел, като междувременно на неизвестно място изхвърлил оръжието и дрехите, но понеже имал мотив застрелял майка си и баща си. Твърди се, че въпреки неизяснената фактическа обстановка, съставът на апелативния съд изцяло е възприел предположенията в мотивите на окръжния съд, като по този начин е останал неизяснен основния въпрос по делото – относно авторството на инкриминираното деяние. От събраните противоречиви доказателства не можело да се направи обоснован извод за съпричастност на подсъдимия към вмененото му във вина престъпление, а още по-малко обвинението да е доказано по един безспорен и категоричен начин. При условията на алтернативност се претендира да се отмени решението като подсъдимият бъде оправдан, делото да се върне за ново разглеждане от друг състав на въззивния или на първоинстанционния съд, или да се намали наложеното наказание като явно несправедливо.

В съдебно заседание подсъдимият В. К. и защитникът адв. Т. поддържат жалбите и настояват те да бъдат уважени по изложените в тях съображения. В последната си дума подсъдимият настоява да бъде оправдан, тъй като нямал нищо общо с убийството на родителите му.

Представителят на ВКП счита, че касационните жалби са неоснователни, тъй като при постановяване на въззивното решение не са допуснати твърдените процесуални нарушения, материалният закон е приложен правилно, а наложеното наказание е справедливо, предвид множеството квалифициращи елементи на извършеното тежко престъпление, поради което постановеният съдебен акт следва да се остави в сила.

Върховният касационен съд, първо наказателно отделение, като обсъди доводите на страните и в пределите на своята компетентност, съобразно чл.347, ал.1 от НПК, намери следното:

Касационните жалби са подадени в предвидения в чл.350, ал.2 от НПК срок, от процесуално легитимирани страни, по отношение на съдебен акт, подлежащ на проверка по реда на Глава двадесет и трета от НПК, поради което са допустими, а разгледани по същество са и частично ОСНОВАТЕЛНИ.

С присъда № 69/28.09.2018 г., постановена от Окръжен съд - Пловдив по нохд № 1598/2017 г. подсъдимият В. Ц. К. с ЕГН ... е признат за виновен в това, че на

15.05.2016 г. в гр. Пловдив умишлено е умъртвил повече от едно лице - две лица, майка си Б. Д. К. с ЕГН и баща си Ц. Н. К. с ЕГН, като убийството е извършено предумишлено, с особена жестокост и с користна цел, поради което и на основание чл.116, ал.1, т.3 пр.1 и пр.2, т.4 пр.3, т.6 пр.3, т.7 и т.9 вр. с чл.115 от НК и при условията на чл.54 от НК е осъден на доживотен затвор, което наказание е постановено да се изтърпи при първоначален „специален” режим. С присъдата съдът се разпоредил с приложените по делото веществени доказателства, а на основание чл.189, ал.3 от НПК в тежест на подсъдимия са възложени направените по делото разnosки, възлизаци общо в размер на 25 831,92 лв.

По протест на прокурор от Окръжна прокуратура - Пловдив за явна несправедливост на наказанието и неправилното приложение на чл.59, ал.1 от НК, както и по жалби на подсъдимия и на защитника е образувано внохд № 46/2019 г. по описа на Апелативен съд - Пловдив. С постановеното по делото въззивно решение, предмет на настоящата касационна проверка, на основание чл.334, т.3 вр. с чл.337, ал.1, т.2 от НПК е изменена първоинстанционната присъда, като от наложеното наказание доживотен затвор е приспаднало времето, през което В.К. е задържан, считано от 17.05.2016 г. по ЗМВР и от 04.06.2016 г. с мярка за неотклонение „задържане под стража“ до влизане на присъдата в сила, а в останалата му част първоинстанционният съдебен акт е потвърден.

Съдържанието на касационните жалби обуславя необходимостта от разглеждане приоритетно на възраженията за допуснати от въззивния съд нарушения на процесуалните правила, тъй като само при констатация, че са изпълнени всички изисквания на процесуалния закон при установяване на значимите за делото факти, могат да се правят изводи относно правилното приложение на материалния закон и справедливостта на наложеното наказание.

Основното възражение в жалбите, направено и пред въззивната инстанция, е свързано с авторството на инкриминираното деяние, като са изложени подробни съображения, че събраните по делото единствено косвени доказателства не са достатъчни за извода, че именно подсъдимият К. е извършил вмененото му във вина престъпление. Съобразно правната теория и утвърдената съдебна практика осъдителната присъда може да почива само на косвени доказателства, но тази система трябва да е стройно изградена, като по безспорен начин се установи неразривна фактическа и логическа връзка, при която може да се направи единствения възможен извод за извършеното деяние и за неговото авторство. Същевременно, с оглед задължението за обективно, всестранно и пълно изследване на обстоятелствата по делото следва да се проверят всички възможни версии, които произтичат от материалите по делото и са свързани с характера на деянието и неговия автор, като предположението не е допустимо доказателствено средство и данните, получени по този ред, не могат да заместят дължимите, надлежно събрани - по реда на НПК доказателства. На тази принципна основа, с основание жалбоподателите претендират, че осъждането на подсъдимия по повдигнатото му обвинение на този етап е постановено в нарушение на чл.13, чл.14 и чл.107, ал.5 от НПК. Касационният състав счита, че апелативния съд действително е положил значителни усилия, за което свидетелстват пространните мотиви, да провери направените от защитата оплаквания, които са идентични с наведените и в касационните жалби, но въпреки проведеното въззивно съдебно следствие не е проявил достатъчна процесуална активност за събирането на доказателства, които имат отношение към главния факт на доказване, а

наличните косвени доказателства не са подложени на детайлен анализ, други са изцяло игнорирани, а трети са интерпретирани в нарушение на правилата на формалната логика.

Независимо, че оценъчно-аналитичната дейност на въззивния съд търпи сериозна критика /съображения, за което ще се изложат по-долу/ следва да се посочи, че неоснователни се явяват оплакванията на защитата за неправилен анализ и оценка на показанията на св. М. Р.. Те са направени и пред апелативния съд, който убедително ги е отхвърлил. Прецизно изложените съображения, относно възприето кредитиране на показанията на тъщата на подсъдимия, дадени на досъдебното производство и надлежно приобщени към доказателствения материал по реда на чл. 281, ал.4, вр. с ал.1, т.1 от НПК по отношение значимата за наказателното производство информация се споделят изцяло и от касационния състав. В случая с основание е прието, че продължителността на проведените беседи, след което е последвал процесния разпит, не биха могли да бъдат определени като упражнено психическо насилие или натиск от такова естество, което да е довело до споменаването на напускането на апартамента от подсъдимия в инкриминирания по делото момент, без същото да е реално осъществено. Правилно инстанциите по същество са достигнали до извода, че в тази им част показанията на свидетелката от досъдебното производство не са компрометирани и тенденциозни още повече, че съдържащата се в тях информация не е изолирана и намира обективна опора в останалия доказателствен материал, сред които се открояват ВДС, изготвени въз основа на приложените СРС. В допълнение към изложените от въззивния съд доводи, следва само да се отбележи, че не е и логично в процесната дъждовна вечер на 15.05.2016 г., около 19,00 ч., подсъдимият да е останал да лежи на дивана в апартамента на тъща си, а съпругата му да е излязла сама, за да закара управлявания, предимно от него пикап, до гаража и да нахрани кучето му, което той вършел ежедневно, по два пъти на ден – сутрин и вечер, при съществуващата реална възможност да срещне родителите му. Няма как да се пренебрегне факта, че три дни след деянието подсъдимият е разполагал с боеприпаси, идентични с намерените на местопроизшествието, отглежданото от подсъдимия свободно живеещо в предната част на двора куче „Рино“, порода немска овчарка, което е налагало преодоляването на неговата съпротива, за да влезе непознато лице, както и афинитета на подсъдимия към огнестрелните оръжия, иззетите барутни обтривки от ръцете и косата на К., сочещи, че е стрелял с огнестрелно оръжие, както и иззетата от черната му чантичка микрочастица, съвпадаща с микрочастиците по парчето от мрежа против насекоми с два броя дупки, съвпадащи със състава на установените гилзи с надпис на дъната – „10-83“ и „10-84“, а не на последно място - наличието на безспорно установения мотив за извършване на престъплението.

Наред с гореизложеното, останалите посочени съображения от страна на въззивния съд разкриват неоправдано усърдие да се подкрепи единствено обвинителната теза, като са заобиколени значими детайли на престъплението и най-вече такива, свързани с поведението на подсъдимия, по които има съществени неясноти. Несъмнено начинът, по който подсъдимият се е озовал в обитавания от родителите му недвижим имот и твърдените за извършени от него действия там са от съществено значение за предмета на доказване. При липсата на налични по делото доказателства в тази насока, напълно произволни се явяват фактическите изводи на инстанциите по същество относно - слизането на К. от управлявания от съпругата му пикап „С. Б.“; предвижването му пеша до дома на родителите му, откъм жп линиите;

влизането от задната страна в двора; слагането на ръкавици, заставането пред прозореца, изваждането на неустановения пистолет с монтиран заглушител, включително и лекото приклякване, за да се прицели, тъй като „прозорецът, комарникът и пердето намалявали видимостта му“, както и че подсъдимият „видял, че майка му се намира права, леко наведена напред и леко обърната с дясното си рамо към него, застанала между масата и леглото“, „след като умъртвил двамата си родители подсъдимият разхвърлил някои от намиращите се в стаята вещи, за да инсценира грабеж. Металният лост /кози крак/ оставил на мивката, за да изглежда необмислено и непрофесионално“, разбил веригата и заедно с катинара, затворил вратата и тръгнал в посока юг-югизток, изхвърлил пистолета, заедно със заглушителя на неустановено място, по същия начин постъпил с дрехите и обувките, с които бил към момента на извършване на деянието.“. Така възприети за установени факти са буквално възпроизведени от мотивите на първоинстанционния състав, който ги е взел от обвинителния акт, но по-важното е, че прочитът на съдебните актове не дава отговор на въпроса откъде - въз основа на кои доказателствени източници са направени горните констатации. Действително, в настоящия случай липсват както свидетели - очевидци на случилото се, които да са възприели начина, по който е осъществено деянието и дееца, така и други преки доказателства, но това не означава, че отсъствието на доказателства, необходими за формираното категорично становище на съда относно картината на престъплението, следва по недопустим начин да се запълва с предположения и вероятности. В решението не са посочени конкретните доказателствени източници, обуславящи така приетите фактически положения на възприетата и подробно развита фактология на инкриминираното деяние. В този смисъл мнозинството на настоящия състав приема, че отсъствието на обективни данни относно начина на осъществяване на деянието, които да разкриват авторството му, не могат да бъдат запълвани с недопустими за наказателния процес предположения и догадки, поради което възражението на защитата се явява основателно и въззивното решение следва да се отмени само на това основание.

Несъмнено, суверенно право на инстанциите по същество е да формират вътрешното си убеждение по достоверността, надеждността и достатъчността на доказателствата, но това следва да стане при обективно, всестранно и пълно изясняване на всички обстоятелства по делото. Предвид отсъствието на преки доказателства и наличието единствено на косвени такива, за да се направи единствения възможен извод относно авторството на деянието, според мнозинството на касационния състав в случая е било необходимо да се проверят и изследват всички възможни версии, като за целта се съберат всички доказателства. В тази връзка с неохота от инстанциите по същество е подмината възможността за друга причина за убийството на родителите на К. /напр. грабеж/. По никакъв начин не е изследван въпросът за финансовото състояние на Б. и Ц. К. към инкриминирания момент, с оглед наличните данни по делото за продажба на наследствени ниви и парцел в с.Цалапица, от жената съвместно със сестра й. За целта, въпреки онагледената в приложения фотоалбум от местопроизшествието крайна бедност, в която са живеели майката и бащата на подсъдимия, е следвало да бъдат разпитани посочените от защита купувачи на визираните недвижими имоти – М. И. Г. /виж.т.13, л.35 от досд.пр./ - относно начина на плащане, въпреки изминалият значителен период от време, да се провери наличността и тегленията от евентуално притежаваните от двамата убити банкови сметки, заемите и получените за м. май 2016 г. пенсии, както и плащаните от тях сметки – най-вече за ток, вода и телефон. При оскъдната доказателствена основа

съпоставянето на тези факти би послужило за потвърждаване или опровергаване на поддържаните от обвинението или защитата тези.

На следващо място – напълно е пренебрегнато логичното възражение на защитата относно следствения експеримент спрямо разбитата входна врата, от който са направени изводи за съвпадение на ръста на извършителя с този на подсъдимия, без да е отчетена зависимостта, от една страна - между височината и конкретната заета от дееца поза, а от друга - начина на самия захват на металната щанга, тип „кози крак“. Действително намереният на местопроизшествието лост е посочен от св. М. Д. като собствен на подсъдимия от преди 7-8 години, но инстанциите по същество са се предоверили на субективните възприятия на свидетеля, без да съпоставят чрез разпознаване приложеното по делото веществено доказателство с други сходни инструменти, предвид заявеното от К., че притежава множество подобни такива, още повече, че по иззетия „кози крак“ е открита смес от генетичен материал – ДНК, несъпадащ с този на подсъдимия, като включително такъв е открит и по намерения в тревата синджир с катинар, въпреки дъждовното време, който може да се използва само за сравняване с конкретно лице. По изложените съображения мнозинството от касационния състав намира, че въззивният съд в недостатъчна степен е изпълнил и задължението си да установи достоверността на източниците, установяващи косвените доказателства по делото, след което да пристъпи към задълбочена оценка на установените чрез тях факти и да направи анализ на всяко доказателство по отделно и в съвкупност с останалите, за да се прецени дали те установяват една неразривна връзка между си, така, че системата от косвени доказателства да обуслови единствения възможен извод относно авторството на извършеното деяние, т.е. за доказаност на обвинението по несъмнен начин, както изисква разпоредбата на чл. 303, ал. 2 от НПК или това е непостижимо. Това налага отмяна на въззивното решение и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на апелативния съд за отстраняване на констатираните недостатъци. Допуснатите съществени нарушения на процесуалните правила не позволяват да се извърши проверка за правилното приложение на закона и явната несправедливост на наложеното наказание.

Предвид изложеното и на основание чл.354, ал.3, т.2 във вр. с ал.1, т.5 от НПК, Върховният касационен съд, първо наказателно отделение

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ въззивно решение № 260058/27.11.2020 г., постановено по внохд № 46/2019 г. по описа на Апелативен съд - Пловдив.

ВРЪЩА делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:

ОСОБЕНО МНЕНИЕ

На съдия Спас Иванчев,

по касационно дело 200 по описа за 2021г. на ВКС

Считам, че следва да изразя настоящето особено мнение с оглед несъгласието ми с мнението на мнозинството за необходимостта от отмяна на въззивното решение и връщане на делото за ново разглеждане от предходната съдебна инстанция.

Моето становище е, че начина на описване на установената фактическа обстановка, макар и несъответен на събраните изцяло косвени доказателства, не води до наличие на допуснато съществено нарушение на процесуалните правила.

Действително липсват преки гласни доказателства, както и веществени, от които да могат да се извлекат директно описаните действия като система от телодвижения, извършени от подс.К. Предвид на това, описанието на негови действия е извършено от инстанциите по същество процесуално неточно.

Това обаче е въпрос на процесуална техника, която с основание търпи критика, но не води до съществено нарушение на процесуалните правила. Това е така, защото от събраните по делото косвени доказателства може да се направи извод, че деянието е извършено по този начин, а авторството на действията следва от стройната логическа верига на тези факти при оценката им поотделно и в тяхната съвкупност – свидетелски показания, веществени доказателства и наличието на мотив за извършване на деянието, създаването на алиби и т.н.

На второ място считам, че не е необходимо да бъде изследвано финансовото състояние на убитите родители на подс.К., доколкото процесната сделка е извършена отдавна, версията за извършен грабеж от неустановено по делото лице, съобразено с начина на извършване на деянието, може с положителност да бъде отхвърлена като напълно неправдоподобна – убийството е извършено от човек, който познава разположението на сградите, видимостта към пострадалите, те не са трябвали на извършителя живи, т.е. не са му трябвали сведения за скрити пари и ценности. Родителите на подсъдимия К. са доубити от човек, който предварително е взел мерки, при наличието на лошите атмосферните условия, да не остави следи в помещението. Отговорът на въпроса, кой е този човек, може да бъде даден с наличните по делото доказателства или най-малкото, изследването на обстоятелствата, поискано от мнозинството, с нищо няма да допринесе за изясняване на обективната истина по делото. Същите съображения са налице според мен и по отношение на доводите относно следствения експеримент и необходимостта от разпознаване на предмети- по отношение металната щанга, ползвана за разбиване на входната врата. Такива действия е можело и е следвало да бъдат извършени на досъдебното производство, но тази възможност е безвъзвратно загубена, затова съдилищата са се съобразили със субективните възприятия на св.М. Д. Както посочих обаче, множеството косвени доказателства са в такъв обем и съдържание, което е достатъчно да подкрепи или опровергае обвинителната теза, включително да отстрани субективизма при показанията на един или друг свидетел.

Предвид на това считам, че връщане на делото за ново разглеждане не е процесуално необходимо.

Водим от горното, подписах касационното решение с настоящето особено мнение.

Съдия при ВКС:

(Спас Иванчев)